

TEATR POLONIA i

przedstawiają:

ANAT GOV

BOŻE MÓJ!

PRZEKŁAD: AGNIESZKA OLEK

Reżyseria: Andrzej Seweryn

Występują:

Maria Seweryn

Krzysztof Pluskota

Ignacy Liss/Jakub Suwiński

Premiera: 8 lutego 2019 r.

Realizatorzy

Autorka

Anat Gov

Reżyseria

Andrzej Seweryn

Przekład

Agnieszka Olek

Światło

Yann Seweryn

Scenografia, kostiumy

Małgorzata Iwaniuk, Aleksandra
Starzyńska

Asystentka ds. scenografii i kostiumów

Małgorzata Domańska

Muzyka

Antoni Komasa-Łazarkiewicz

Konsultacje iluzjonistyczne

Sławomir Piestrzeniewicz

Konsultacje merytoryczne

Joanna Grochowska (Fundacja
SYNOPSIS)

Producent wykonawczy

Rafał Rossa

Obsada:

Ella – **Maria Seweryn**

Pan B. – **Krzysztof Pluskota**

Lior – **Ignacy Liss**

Data premiery: 8 lutego 2019

Spektakl jest koprodukcją Teatru Polonia i Krakowskiego Teatru Scena STU.

Bogdan Białek

Bóg i człowiek to jedno życie

Przystępny byłem dla tych, co o Mnie nie dbali, tym, którzy Mnie nie szukali, dałem się znaleźć.

Izajasz, 65, 1

Na pytanie o to, czy istnieje Bóg, prawda, rzeczywistość, jakkolwiek zechcecie nazwać problem, który was dręczy nie udzielą wam odpowiedzi ani księgi, ani kapłani, ani filozofowie czy zbawiciele. Oprócz was samych nikt i nic nie odpowie wam na to pytanie, dlatego też musicie poznać siebie. Niedojrzałość polega jedynie na zupełnej nieznajomości siebie. Zrozumienie samego siebie jest początkiem mądrości.

Jiddu Krishnamurti

Jeszajahu Leibowic, izraelski myśliciel, profesor chemii organicznej, biochemii i neurofizjologii, w książce *Pięć Ksiąg Wiary* poddaje głębokiej analizie postawę człowieka wobec Boga. Według Leibowica może ona przybierać dwie postaci: wiarę bezinteresowną (teocentryzm) i wiarę interesowną (antropocentryzm). Przeprowadza czytelnika przez pięć ksiąg Mojżesza, zwanych Torą. Słowo to pochodzi od hebrajskiego słowa *hoora* oznaczającego boską instrukcję. Tora nie jest Prawem, jak się czasami błędnie mówi, ale przewodnikiem przez życie mówiącym Żydom, jak mają postępować, by żyć jak ludzie. Tora nie jest zatem książką jak każda inna w domowej biblioteczce, jest (przynajmniej powinna być) przedmiotem studiów przez całe życie, którego sama jest odzwierciedleniem. W Torze znajduje się 613 przykazań (micwot) składających się z 248 nakazów (micwot ase) i 365 zakazów (micwot lo taase). Tyle o Księdze Ksiąg, a teraz wróćmy do Leibowica.

Autor przywołanego na początku traktatu, spisane go na prawie stu stronach, istotę swęj

myśli wyraża w historii ze swojego życia, którą przywołuje na samym końcu. Przytoczę ją w całości. „Jakiś czas temu pewna bardzo inteligentna kobieta opowiedziała mi, w jaki sposób doszło do tego, iż stała się osobą religijną. Otóż jej najmłodszy syn zapadł na ciężką chorobę i lekarze prawie już stracili nadzieję na uratowanie mu życia. A ona modliła się [do Boga] o uzdrowienie i dziecko wyzdrowiało. „Uwierzyłam, kiedy moje dziecko z bożą pomocą wyzdrowiało” – powiedziała. Ja zaś poinformowałem ją, iż znam matkę, której syn chorował i z bożą pomocą zmarł. Kobieta zamyśliła się nad moimi słowami, po czym rzekła: „Dziękuję ci, że otworzyłeś mi oczy, abym ujrziała prawdziwy sens wiary”.

I to jest wiara „bezinteresowna” – skonstruował subtelnie myśliciel Leibowic. Kilkadziesiąt lat wcześniej Simone Weil, francusko-żydowska filozofka, mistyczka, dla której chrześcijaństwo było inspiracją, ale nigdy formalnie chrześcijaństwa nie przyjęła, zapisała: „Religia jako źródło pociechy jest przeszkodą

w prawdziwej wierze: w tym sensie ateizm jest oczyszczeniem. Z dwóch ludzi, którzy nie mają doznania Boga, ten, który przeczy jego istnieniu, jest być może najbliższym Bogu”. I jeszcze dodaje: „Degraduje się tajemnice wiary, czyniąc z nich przedmiot afirmacji czy negacji, podczas gdy powinny być one przedmiotem kontemplacji”.

Wróćmy jeszcze raz do Leibowica. Autor traktatu o wierze prawie w ogóle nie wspomina w nim o Bogu, gdyż, powiada, o Bogu można tak naprawdę powiedzieć tylko jedno, że „jest”, więc możemy co najwyżej posilkować się tautologią, że Bóg jest Bogiem. Niczego ponad to nie jesteśmy w stanie się o Nim dowiedzieć. Wszystko co ponad to o Bogu człowiek mówi pochodzi z rzeczywistości spoza wiary, jest jedynie produktem jego ograniczonego umysłu, wyobrażeń, obaw i oczekiwań. Ten koncept jest obecny we wszystkich religiach Abrahamowych (judaizm, chrześcijaństwo, islam) i nazywamy go apofatycznym (od greckiego *apophasis* – negacja), czyli negatywnym. Można zatem powiedzieć, że wszelki dyskurs na temat Boga ma cechy antropomorficzne, jest na miarę umysłu dyskutujących, i jest to prawda tak w odniesieniu do osoby, która jest przekonana o istnieniu Boga, jak i do osoby, która jest przekonana o Boga nieistnieniu.

Apofatycy wszystkich religii są zgodni, że Boga nie da się u-rzeczowić ani nawet u-pojęciowić. Można go doświadczyć albo nie doświadczyć, można się dać Bogu uchwycić albo nie, lecz

Bóg sam nie daje się uchwycić w żadne słowo, pojęcie, definicję. Wiara jest przede wszystkim doświadczeniem. Doświadczeniem jedności Boga i człowieka.

„Kiedy nauczam, zazwyczaj mówię o oderwaniu, i że człowiek powinien być wolny od siebie i wszystkich rzeczy; po drugie, że człowiek powinien zostać ponownie ukształtowany w to proste dobro, jakim jest Bóg; po trzecie, że powinien rozmyślać nad wielką szlachetnością, jaką Bóg przyozdobił jego duszę, aby w ten sposób mógł ponownie zadziwić się nad Bogiem; po czwarte, o czystości boskiej natury, gdyż jasność boskiej natury wykracza poza słowa. Bóg jest słowem, słowem niewypowiedzianym” – głosił w XIII wieku wielki chrześcijański mistyk Mistrz Eckhart, czyli Eckhart von Hochheim, dominikanin, filozof i teolog z Nadrenii.

Chciałbym podzielić się osobistą historią, już opisaną przeze mnie, między innymi we wstępie do książki niekonwencjonalnego nauczyciela buddyjskiego Brada Warnera pod tytułem *Bóg nie istnieje i jest zawsze z tobą*.

Od wielu lat staram się być w obozie w Auschwitz przynajmniej raz w roku. Jeżdżę tam także po to, by stracić wiarę – zbudowaną przez poprzednie miesiące na różnych lękach, słabościach i ograniczeniach, życzeniach i potrzebach, złudzeniach i marzeniach, pewnych swego osądach i zdecydowanych na wszystko wartościach, jasnych celach, przejrzyistych

drogach ich osiągnięcia. Po przejściu od rampy, na której dokonywano selekcji (jedni do komory gazowej od razu, inni nieco później – po zabiciu głodem, chorobą, wycieńczeniem lub strzałem w tył głowy), skończywszy na tzw. dołach, w które Niemcy wsyłali prochy kilkuset tysięcy ludzi. Zatrzymuję się przy tym miejscu. Stoję, patrzę. Oddycham. Po pewnej chwili staję się wewnętrznie nagi, ogołocony, pusty, pokonany, skruszony. Bezbronny, albo raczej rozbrojony z wszelkich złudzeń.

Wracam do swojego świata z jednym prostym „nie wiem”. Z pokorą rozpoczynam wędrówkę od początku, by wkrótce znów zaplątać się w sidła swojego umysłu. I tak jest od lat, i pewnie tak będzie przez wszystkie następne lata, które mi pozostały. Moje doświadczenie z Auschwitz to doznanie obcości, nieadekwatności, oszołomienie samotnością, przerwanie komunikacji, każdej komunikacji. To poczucie oddzielenia, rozłączenia, ale także wejście w niewyraźne i niewypowiedziane. Nie potrzebuję żadnych słów, bo też żadne przydatne „tutaj i teraz” słowa nie istnieją. Jest tylko cisza. Moja wiara staje się dojmującym odczuciem braku, poczuciem zerwania więzi, bolesną nicością.

A potem, potem ta cisza „się” zagłusza, ból uśmierza, zerwane więzi stają się jakby zeszkutowane, pocerowane łatą na łacie.

Po porwaniu i zamordowaniu trzech izraelskich studentów w czerwcu 2014 roku rabin Nathan

Lopes Cardozo, nazywany „ambasadorem sumienia”, napisał do Boga list otwarty. Napisał przejmująco, otwarcie, słowami pełnymi bólu i sprzeciwu. Słowami prosto z serca pytał w nim, jak mogło dojść do tej tragedii w Jego obecności. Przyznał, że niełatwo mu to wszystko pojąć i coraz trudniej żyć pośród pytań, na które nie zna odpowiedzi. Jednak nie przestaje ich zadawać.

„Tak naprawdę niczego dobrze nie wiemy. Nie wiemy, kim jesteś i dlaczego stworzyłeś świat. Nie mamy pojęcia, dlaczego potrzebujesz naszego istnienia. Nie jesteś Kimś, nie jesteś Czymś, nie jesteś jakimś Kiedys. Świat, który nas otacza, włącznie z czarnymi dziurami, niemowlęcymi wszechświatami i milionami gwiazd, tylko wskazuje na jedno wielkie *misterium magnum*. W takim razie jakżeż możemy rzucać Tobie wyzwanie, pytając o sens ludzkich tragedii, holokaustów, trzęsień ziemi i tylu innych nieszczęść? Czyż nie powiedziałeś Hiobowi: „Gdzieś był, gdym ziemię zakładał? Powiedz, jeżeli masz mądrość” (38,4)”.

„Zazdroszczę ateście, który nie musi zmagać się z tym problemem. Twoja całkowita Inność nie sprawia mu kłopotu. On ją po prostu całkowicie pomija. Nie musi znosić strasznego napięcia pomiędzy tym, jakim chciałbym Ciebie widzieć, a Tym, kim naprawdę jesteś. Nie mogę sobie pozwolić na taki luksus. Podczas gdy on wybiera ucieczkę od problemu, ja muszę stawiać mu czoło. Wiem, że cuda, które czynisz, są dużo, dużo większe niż Twoje tragedie.

Wiem dobrze, że cały czas żyję z mocy Twego nieustającego miłosierdzia i dziwię się bardzo, że trzęsień ziemi czy ataków terrorystycznych nie doświadczamy na co dzień. Majestat całego stworzenia jest zbyt wielki, by pozwolił nam przeczyć Twemu istnieniu. Toteż nadal będę wierzył w Ciebie, choć nie ukrywam, że emocjonalnie będzie to z mojej strony wyczyn wymagający ogromnego wysiłku. Bo jak żyć z Kimś, kto nieraz zadaje gwałt wszystkiemu, co moje ograniczone myśli i uczucia są w stanie zrozumieć i wyrazić. O, jakże cudownie byłoby być ateistą! I jakie szczęście, że ta możliwość nie została mi dana” – pisze rabin Cardozo.

Kilka lat temu George Barna w jednym ze swoich projektów badawczych zapytał Amerykanów o to, jakie pytanie – jedno pytanie! – zadaliby Bogu, gdyby to było możliwe. Najczęściej pojawiającym się było: „Dlaczego jest tak wiele bólu i cierpienia?” Przewija się ono również wśród pytań, które po śmierci ukochanej żony zadawał Bogu „apostół sceptyków” Clive Staples Lewis, twórca *Opowieści z Narnii* i autor przejmującego *Smutku*.

„Wierzę w istnienie Boga. Jednocześnie jest we mnie otwarty żal na niektóre sprawy obecne na świecie, który On stworzył” – mówi w jednym z wywiadów kultowy tekściarz i wokalista młodego pokolenia Hubert „Spięty” Dobaczewski. „Spięty” nie obawia się zadawać Bogu trudnych pytań i mieć wątpliwości, w swoich tekstach boksuje się, bierze za bary

z Bogiem, wobec którego, jak sam o sobie mówi, jest „za krótki”.

Otwarty żal... Ileż go było w słowach mojego znajomego, stuletniego Żyda, którego zapytałem kiedyś, czy wierzy w Boga. W Zagładzie stracił całą rodzinę. „Nie!!!” – odrzyknął – „Nigdy Mu nie wybaczę śmierci mojej pięcioletniej siostrzyczki. Matka z babką pobiegły modlić się do synagogi o cud, a ona w tym czasie umierała – sama, opuszczona. Nigdy Mu tego nie wybaczę”.

Niekonwencjonalny rabin Rami Shapiro z USA, którego miałem zaszczyt gościć w Kielcach, próbował kiedyś zgłębić wiersz *Ja i Ty* wielkiego filozofa żydowskiego, rabina Abrahama Heschela, który w Stanach Zjednoczonych darzony jest takim szacunkiem, jakim otacza się świętych. Wiersz pochodzi z tomu *Der Szem Hameforasz: mensz*, co po polsku znaczy „Niewypowiedziane Imię Boga: Człowiek”. Swoją analizę rabin Rami kończy konkluzją: „Wysłuchując się w ludzkie lzy i porady, Bóg etycznie dojrzewa. Tak samo człowiek dojrzewa duchowo, gdy wstępuje się w potrzeby i cierpienie Boga. Bóg i człowiek to jedno życie, widziane z dwóch perspektyw: nieskończoności i skończoności. To dlatego *Szem Hameforasz*, najbardziej niezwykłym imieniem Boga jest *mensz*, człowiek”.

Bogdan Białek
redaktor naczelny magazynu
psychologicznego „Charaktery” oraz prezes
Stowarzyszenia im. Jana Karłowicza

Wojciech Młynarski

Drzwi odemknij

Gdy północ bije,
nim noc mnie skryje
i w sen, i w ciszę,
w życiu, co boli,
w serca niedoli
głos często słyszę:

Czy świt na niebie,
czy mrok na niebie
jak skrzydło kruka,
ja kocham ciebie,
ja wierzę w ciebie
i ciebie szukam.

Na złe i dobre
niech nas połączy
jedna współrzędna,
wierzę w twą dobroć,
a czułość twoja
jest mi niezbędna.

Więc mnie wysłuchaj,
serca niepokój
w nadzieję przekuj,
to ma modlitwa,
o ciebie bitwa
na wieki wieków.

Myśl gorejąca,
myśl współczująca
przed drzwi twych progiem,
więc drzwi odemknij,
jesteś człowiekiem,
ja jestem Bogiem.

Gdy północ bije,
nim noc mnie skryje
i w sen, i w ciszę,
w życiu, co boli,
w serca niedoli
głos często słyszę:

Noc błękitnieje
przed małą chmurką
księżyc ucieka
i głos ten słyszę,
to Bóg mój
modli się do człowieka.

Myśl gorejąca,
myśl współczująca
przed drzwi twych progiem,
więc drzwi odemknij,
jesteś człowiekiem,
ja jestem Bogiem.

Myśl gorejąca,
myśl współczująca
przed drzwi twych progiem,
więc drzwi odemknij,
jesteś człowiekiem,
ja jestem Bogiem.

ilustracja Zuzanna Wilkowiecka

Ella

Maria Seweryn

Aktorka, reżyserka. Ukończyła Wydział Aktorski warszawskiej Akademii Teatralnej. Gra w stołecznych teatrach: w Teatrze Polonia, Och-Teatrze, Teatrze Imka i Teatrze WARSawy oraz w Krakowskim Teatrze Scena STU. Na planie filmowym pojawiła się jako czterolatka w *Dyrygencie* A. Wajdy. W 1993 roku zadebiutowała w filmie R. Piwowarskiego *Kolejność uczuć*. Za tę rolę otrzymała Nagrodę im. Zbyszka Cybulskiego oraz nagrodę w plebiscycie Radia „Zet” za najlepszy debiut aktorski ostatnich pięciu lat. Później zagrała między innymi w *Wielkim tygodniu* A. Wajdy, *Matce swojej matki* R. Glińskiego, w *Pół serio* T. Koneckiego, a także w filmach A. Holland *Julia wraca do domu* i K. Adamik *Boisko bezdomnych*.

W *Hamlecie* W. Shakespeare’a w reż. K. Warlikowskiego grała Rosencrantza, w skandalizującym *Shopping and Fucking* M. Ravenhilla w reżyserii P. Łysaka – Lulu, a *Polaroidach* w reż. A. Augustynowicz – Nadię. Za tę ostatnią rolę otrzymała nagrodę na 2. Festiwalu Dramaturgii Współczesnej

„Rzeczywistość Przedstawiona” w Zabrze. Zagrała także w *Opowiadaniach zebranych* w reżyserii i u boku Krystyny Jandy, zdobywając wyróżnienie aktorskie na Kaliskich Spotkaniach Teatralnych (2002). Z kolei za rolę Iriny w *Miss HIV* w reż. M. Kowalewskiego otrzymała wyróżnienie w 12. Ogólnopolskim Konkursie na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej (2006).

W Teatrze Polonia gra między innymi w *Konstelacjach* i *Happy Now?* w reż. A. Sajnuka oraz w plenerowym przedstawieniu *Lament na Placu Konstytucji* K. Bizio, za który otrzymała nagrodę za najlepszą rolę kobiecą w 14. Ogólnopolskim Konkursie na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej (2008). W Krakowskim Teatrze Scena STU można ją zobaczyć jako Panią Dobrójską w *Ślubach panińskich* oraz Oną w *Truciznie*.

Maria Seweryn zajmuje się również reżyserią. Ostatnim jej spektaklem jest autorskie przedstawienie *Wdech Wydech*, które powstało przy współpracy z Fundacją Sztuka Ciała (2018).

Pan B.

Krzysztof Pluskota

Absolwent PWST w Krakowie (2001).
Debiutował w przedstawieniu *Wszyscyśmy z jednego szynela* w Teatrze STU wraz z Grupą Rafała Kmity. Współpracuje między innymi z Teatrem Polonia, Och-Teatrem w Warszawie oraz Teatrem Rozrywki w Chorzowie.
Zagrał w filmach fabularnych, takich jak: *Karol. Człowiek, który został papieżem* (reż. G. Battiato), *Popieluszko. Wolność jest w nas* (reż. R. Wieczyński) oraz w popularnych serialach telewizyjnych. W Krakowskim Teatrze

Scena STU można go obecnie zobaczyć w spektaklach: *Biesy* (reż. K. Jasiński), *Kogut w rosole* (reż. M. Gierszał), *Wariacje Tischnerowskie* (reż. A. „Baron” Więcek), *Rewizor* (reż. K. Jasiński), *Psycho-tera-polityka* (reż. M. Gronowski) oraz w tryptyku *Wędrowanie. Wesele-Wyzwolenie-Akropolis* (reż. K. Jasiński). W Teatrze STU zadebiutował także jako reżyser spektakli *Raj Franzobla* (2016) oraz *Śluby panieńskie Fredry* (2017).

Lior

Ignacy Liss

Absolwent szkoły muzycznej, student Wydziału Aktorskiego Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie.

Rola Liora w spektaklu *Boże mój!* jest jego debiutem scenicznym.

Anat Gov

Anat Gov (1953-2012) jest autorką komedii rodzinnych cieszących się w Izraelu wielkim powodzeniem. Swoją karierę zaczęła od pisania scenariuszy do izraelskich programów satyrycznych, ale dopiero pisząc dla teatru mogła powiedzieć rzeczy, które były tematem tabu. Anat Gov zajęła się więc omawianiem relacji kobiet i ich rolę w społeczeństwie. Państwo Izrael tworzyli i budowali silni mężczyźni, a kobiecie zostawiano rolę dbania o ognisko domowe, mimo ich obowiązkowej służby wojskowej.

Anat Gov udowodniła, że kobieta może walczyć o swoje prawa i nadal tworzyć z wielką wrażliwością. Jej sztuki – wystawiane głównie w Teatrze Cameri w Tel Awiwie – zawsze odnosiły sukcesy. Większość reżyserowana była przez znaną także w Polsce dramatopisarkę i reżyserkę Ednę Mazycę, z którą autorka się przyjaźniła. Ważnym dramatem w dorobku Gov jest utwór *Najlepsze przyjaciółki*, adaptacja sztuki Arystofanesa *Lizystrata* oraz sztuka *Pan domu*. W *Happy Ending* z wielką odwagą opisała swoją walkę z chorobą nowotworową. Dramaty Anat Gov, pełne optymizmu i wiary w drugiego człowieka, są również tłumaczone na inne języki obce i grane poza Izraelem.

Wybrane inscenizacje sztuk Anat Gov na światowych scenach:

Najlepsze przyjaciółki

2010 – Pekin, Chiny
2013 – Boston, Stany Zjednoczone

Boże mój!

2009 – Buenos Aires, Argentyna
2011 – Rzym, Włochy
2012 – Buenos Aires, Argentyna
2014 – Łódź, Polska
2014 – Zabrze, Polska
2014 – Sommerhaus, Niemcy
2014 – Ansbach, Niemcy
2015 – Sankt Petersburg, Rosja
2015 – Sao Paulo, Brazylia
2016 – Gdańsk, Polska

Happy Ending

2014 – Halle, Niemcy
2014 – Budapeszt, Węgry
2015 – Paryż, Francja

Boże mój! zostało Przedstawieniem Roku w Buenos Aires.

ilustracja Zuzanna Wilkowiecka

Andrzej Seweryn

Aktor, reżyser teatralny i filmowy, pedagog. W 1968 roku ukończył Państwową Wyższą Szkołę Teatralną w Warszawie, po czym został zaangażowany do stołecznego Teatru Ateneum, w którym pracował do 1980 roku. Jego pierwsza wybitna rola filmowa to Maks Baum w *Ziemi obiecanej* A. Wajdy. Zagrał również w takich filmach jak: *Na srebrnym globie* A. Żuławskiego, *Granicy* J. Rybkowskiego oraz w *Człowieku z żelaza*, *Bez znieczulenia* i *Dyrygencie* A. Wajdy. Za udział w tym ostatnim otrzymał w 1980 roku nagrodę Srebrnego Niedźwiedzia na Festiwalu Filmowym w Berlinie.

W 1980 roku wyjechał do Paryża, by zagrać w *Onych Witkacego* w reżyserii A. Wajdy. Kiedy Peter Brook zobaczył go w *Mistrzu i Małgorzacie* M. Bułhakowa w paryskim Théâtre de la Ville, zaangażował go do *Mahabharaty*, teatralnego widowiska, którego premiera odbyła się w 1985 roku, sfilmowanego kilka lat później i granego na całym świecie przez cztery lata.

W 1993 roku Seweryn, jako trzeci cudzoziemiec w historii, otrzymał angaż do Comédie Française, jednego z najbardziej prestiżowych zespołów teatralnych na świecie. Na narodowej scenie Francji zadebiutował tytułową rolą w *Don Juanie* Molièra. Następnie zagrał

tytułową rolę w *Mieszczaninie szlachcicem*, wcielił się w rolę Gajewa w *Wiśniowym sadzie*, Prezydenta von Waltera w *Intrydze i miłości* Friedricha von Schillera, Henryka w *Ślubie* Witolda Gombrowicza, Shylocka w *Kupcu weneckim* Williama Shakespeare'a oraz de Guiche'a w *Cyrano de Bergerac* Edmonda Rostanda. Na deskach francuskiej sceny narodowej wyreżyserował także między innymi *Małżeństwo z przymusu* Molièra oraz *Wieczór trzech Króli* Shakespeare'a.

W kinie francuskim najważniejszymi osiągnięciami Seweryna są: Steiner w *Amoku*, za którą to rolę otrzymał nagrodę na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Kairze, Hebrard w nagrodzonych Oscarem *Indochinach* oraz rola przywódcy Wielkiej Rewolucji Francuskiej, Robespierre'a w *Rewolucji francuskiej* Richarda T. Heffrona i Roberta Enrico.

Był wykładowcą Wyższej Szkoły Sztuki i Technik Teatralnych w Lyonie, a potem do 2010 roku Wyższego Konserwatorium Narodowego Sztuk Dramatycznych w Paryżu.

Na początku lat 90. zagrał kilka wybitnych ról w Teatrze Telewizji, m.in. tytułowe postaci dramatów Williama Shakespeare'a: *Ryszarda III*

w reż. F. Falka i *Koriolana* w reż. M. Borka oraz *Don Juana* Molièra w reż. L. Wosiewicza. Za rolę w *Krawcu* Mrożka w reż. M. Kwiecińskiego otrzymał nagrodę aktorską na VI Ogólnopolskim Konkursie na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej. Dla Teatru Telewizji Seweryn wyreżyserował *Tartuffe'a*, czyli *obludnika* Molièra i *Antygonę* Sofoklesa. W Teatrze Narodowym wyreżyserował *Ryszarda II* Williama Shakespeare'a (2004), w Teatrze Polonia *Dowód* (2008) Davida Auburna, w którym wcielił się także w rolę Roberta.

Pracował również w polskim kinie, gdzie zagrał m.in. Jeremiego Wiśniowieckiego w *Ogniem i mieczem* J. Hoffmana, Sędziego w *Panu Tadeuszu* i Rejenta Milczka w *Zemście* A. Wajdy. Za rolę Stefana Wyszyńskiego w filmie Teresy Kotlarczyk *Prymas. Trzy lata z tysiąca* otrzymał Złotą Kaczkę przyznaną przez miesięcznik „Film” oraz nagrodę Telewizji Polskiej na XXV Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni. W 2006 roku premierę miał film pod tytułem *Kto nigdy nie żył...*, który był reżyserskim debiutem Andrzeja Seweryna. W 2010 roku wystąpił w głośnym filmie *Różyczka* w reż. J. Kidawy-Błońskiego. Za rolę Adama Warcewskiego vel Janusza Wajnera otrzymał nagrodę na międzynarodowym festiwalu filmowym w Santo Domingo.

W 2016 roku, za rolę Zdzisława Beksińskiego w *Ostatniej rodzinie* J.P. Matuszyńskiego, otrzymał nagrody na festiwalach w Locarno i Gdyni oraz Orła 2017 za Najlepszą Główną Rolę Męską.

Od 1 stycznia 2011 roku jest Dyrektorem Naczelnym Teatru Polskiego w Warszawie, gdzie gra i reżyseruje. W 2013 roku, z okazji 100-lecia istnienia Teatru Polskiego w Warszawie, wyreżyserował spektakl *Irydion* Zygmunta Krasieńskiego. Jego najbardziej uznane role, w jakie wcielił się na deskach tego teatru, to tytułowa rola w spektaklu *Król Lear* Williama Shakespeare'a (reż. J. Lassalle), rola Arnolfa w *Szkole żon* Molièra (reż. J. Lassalle), a także role Krappa i Hamma w spektaklach *Ostatnia taśma Krappa*, *Końcówka* Samuela Becketta w reż. A. Libery, rola Serebriakowa w *Wujaszku Wani* w reż. I. Wyrpajewa, rola Jakuba Szapiro z Palestyny w *Królu* w reż. M. Strzępki oraz rola Witolda Gombrowicza w *Deprawatorze* w reż. M. Wojtyski.

Odnaczony Orderem Sztuk Pięknych i Nauk Humanistycznych, Legią Honorową Republiki Francuskiej, Złotym Medalem Gloria Artis – Zasłużony Kulturze Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Agnieszka Olek

Absolwentka Wydziału Wiedzy o Teatrze Akademii Teatralnej w Warszawie i Filologii Hebrajskiej Uniwersytetu Warszawskiego. Studiowała również na Wydziale Sztuk i Wydziale Nauk Humanistycznych Uniwersytetu w Tel Awiwie. Zajmuje się współczesną literaturą hebrajską, dramaturgią i teatrem izraelskim – w szczególności dramaturgią Hanocha Levina. Tłumaczka i lektorka współczesnego języka hebrajskiego. Przełożyła następujące sztuki Hanocha Levina: *Sprzedawcy gumek*, *Zimowy pogrzeb*, *Śniący chłopiec* (z Michałem Sobelmanem), *Udręka życia*, *Popper*, *Kapryśnik*, *Chefec*, *Romantycy* oraz Anat Gov – *Och*, *Boże*.

Yann Seweryn

Operator filmowy, absolwent PWSFTviT w Łodzi. Wcześniej studiował filologię klasyczną i dydaktykę języka francuskiego na paryskiej Sorbonie. Prowadził warsztaty teatralne i filmowe we Francji, w Polsce i w Zjednoczonych Emiratach Arabskich. Pracuje głównie przy filmach fabularnych i dokumentalnych, często przy koprodukcjach międzynarodowych. Filmy z jego zdjęciami były wielokrotnie nagradzane i nominowane do prestiżowych wyróżnień. Do najważniejszych w dotychczasowej filmografii Yanna Seweryna należą: *The God of Small Things* (2016), *16.03* (2016), *La etiuda* (2015), *Zakład doświadczalny Solidarność* (2015) oraz film nakręcony w technologii VR *360 – Po apokalipsie* (2016). Seweryn pracował również przy realizacjach teatralnych – jako reżyser światła przy spektaklu *The City*, w reż. I. Aleksandrowicz w Teatrze Studyjnym w Łodzi (2014) oraz jako autor wizualizacji przy spektaklach *Ślad*, w reż. M. Seweryn w Teatrze WARSawy (2014) oraz *Mgnienie*, w reż. A. Sajnuka w Teatrze Polonia (2015).

Małgorzata Iwaniuk

Absolwentka Wydziału Scenografii ASP w Warszawie. Projektuje scenografie i kostiumy do produkcji teatralnych, filmowych, reklam oraz teledysków. Zajmuje się także malarstwem i performansem. Jest autorką scenografii i kostiumów do etiud i filmów dyplomowych w PWSFTviT w Łodzi oraz do spektakli: *Jesteśmy przynętą*, *kochanie* Teatru Ósmego Dnia w Poznaniu (2015), *april 31* Bytomskiego Teatru Tańca i Ruchu Rozbark (2016), *Pustostan* Teatru Polskiego w Bielsku-Białej (2017), *Rozkłady jazdy* Teatru Dramatycznego im. Jana Kochanowskiego w Opolu (2018). Laureatka wyróżnienia od Narodowego Centrum Kultury za najciekawszą pracę dyplomową, obronioną na Wydziale Scenografii ASP w Warszawie (2017) oraz wyróżnienia w Konkursie o Nagrodę Scenograficzną im. Jerzego Moskala w kategorii dyplom – scenografia teatralna (2017).

Małgorzata Domańska

Kostiumograf, scenograf i fotograf. Jest autorką kostiumów między innymi do *Głosów* w reż. J. Kijowskiego, *Pustej klatki* w reż. L. Barona, *Dyskoteki* w reż. R. Rewińskiego, *Przez dotyk* w reż. M. Łazarkiewicz czy *Drogi powrotnej* w reż. J. Kaszubowskiego.

Współpracowała przy realizacji kostiumów między innymi do *Wielkiego Szu* w reż. S. Chęcińskiego, *Odwetu* w reż. T. Zygadły, *Lubię nietoperze* w reż. G. Warchoła, *Oskara* w reż. M. Piwowskiego, a także dwóch Teatrów Telewizji w reż. W. Adamka: *I Bogu dzięki* oraz *Rozmowy z moją matką*. Jest też autorką fotosów z planów seriali telewizyjnych (*Męskie-żeńskie* w reż. K. Jandy, *Garderoba* w reż. J. Szczepkowskiej). Przygotowała scenografię do *Małżeństwa Marii K.* w Teatrze Współczesnym we Wrocławiu, gdzie współpracowała także przy *Trwa jeszcze bal* B. Urbankowskiego i *Pannie Tutli-Putli* według Witkacego.

W Teatrze Polonia i Och-Teatrze, z którymi związana jest od początku istnienia

obu scen, zrealizowała kostiumy między innymi do spektakli w reżyserii Krystyny Jandy: *Lament na Placu Konstytucji*, *Seks dla opornych*, *Związek otwarty*, *Lekcje stepowania*, *Przedstawienie świąteczne w szpitalu św. Andrzeja*. Współpracowała także przy spektaklach *Zaświaty, czyli czy pies ma duszę?* w reż. M. Seweryn, *Pod mocnym aniołem* w reż. M. Umer czy *Kobieta z widokiem na taras* w reż. S. Tyma. Scenografię i kostiumy przygotowała między innymi do spektakli *Kantata na cztery skrzydła* w reż. G. Warchoła, *Biała bluzka* w reż. M. Umer, *Kontrakt* w reż. K. Jandy, *Alicja ♥ Alicja* w reż. M. Seweryn, *Pierwsza Dama* w reż. G. Warchoła, *Romanca* w reż. W. Malajkata czy też *Nos* w reż. J. Wiśniewskiego. Jest autorką scenografii do spektakli *Ich czworo* w reż. J. Stuhra, *Jekyll/Hyde*, reż. J. Porcari, *Porozmawiajmy po niemiecku* w reż. Ł. Kosa.

Jako asystent scenografa współtworzyła ponad 100 przedstawień.

Aleksandra Starzyńska

Absolwentka Wydziału Sztuki Mediów i Scenografii oraz Wydziału Scenografii ASP w Warszawie. Zajmuje się projektowaniem kostiumów oraz scenografii teatralnej i filmowej. Jest asystentką w Pracowni Projektowania Scenografii Lalkowej ASP w Warszawie.

Współpracowała z teatrami w Polsce między innymi przy realizacjach spektakli: *Ulf i Balon* Teatru Animacji w Poznaniu (2018), *Lekcje niegrzeczności, czyli Łysol i Strusia* Teatru Andersena w Lublinie (2018), *Kruk krukowi* Teatru Lalki i Aktora w Wałbrzychu (2018), a ostatnio przy *Królowej Śniegu* w gliwickim Teatrze Miejskim (2018). Dodatkowe doświadczenie zawodowe zdobywała zarówno w pracy jako asystentka w Teatrze Guliwer w Warszawie, jak i przy etiudach i filmach dyplomowych w PWSFTviT w Łodzi. Za scenografię do spektaklu *Przygody Pędrka Wyrzutka* w reż. E.M. Wolskiej z Teatru „Pinokio” w Łodzi (2017), została nagrodzona wieloma wyróżnieniami, między innymi w 3. edycji Konkursu na Inscenizację Dawnych Dziel Literatury Polskiej „Klasyka Żywa”, Złotą Maską – za najlepszą scenografię w sezonie 2017/2018, wyróżnieniem w Konkursie o Nagrodę Scenograficzną im. Jerzego Moskala (2018) oraz Nagrodą Sekcji Scenografów ZASP im. Andrzeja Pronaszki przyznawaną debiutującym scenografom.

Joanna Grochowska

Psycholog z wieloletnim doświadczeniem w pracy z osobami z autyzmem. Od kilku lat prowadzi i rozwija program diagnozowania zaburzeń ASD u niemowląt i małych dzieci. Wiceprezes Fundacji SYNAPSIS i wicedyrektor Ośrodka dla Dzieci z Autyzmem FS. Certyfikowany Superwizor Polskiego Towarzystwa Psychologicznego w zakresie zaburzeń psychicznych dzieci i młodzieży. Brała udział w wielu projektach naukowo-badawczych prowadzonych we współpracy z Uniwersytetem Warszawskim, Instytutem Biologii Doświadczalnej. Jest członkiem Rady Szkoleniowej Fundacji, posiada wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu szkoleń oraz zajęć na studiach podyplomowych.

Antoni

Komasa-Lazarkiewicz

Kompozytor muzyki teatralnej i filmowej. Absolwent Akademii Muzycznej w Krakowie. Zrealizował kompozycje między innymi do spektakli Teatru Studio w Warszawie oraz Teatru Polonia i Och-Teatru: *Dowód*, reż. A. Seweryn (2008), *Darkroom*, reż. P. Wojcieszek (2006) oraz *Koza albo kim jest Sylwia*, reż. K. Adamik i O. Chajdas (2010). Współpracował przy następujących filmach: *Mr Jones*, reż. A. Holland, *Kamerdyner*, reż. F. Bajon, *Wilkołak*, reż. A. Panek, *Pokot*, reż. A. Holland, *W ciemności*, reż. A. Holland czy *Winterreise*, reż. H. Steinbichler. Jest laureatem wielu nagród i wyróżnień w dziedzinie muzyki ilustracyjnej, w tym nagród Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni, Czeskiego Lwa, nagrody MocArt, nagrody Festiwalu Filmowego w Sztambule. Od 2007 roku mieszka i pracuje w Berlinie.

Rafał Rossa

Od roku 2006 związany z działającym w ramach Fundacji Krystyny Jandy Na Rzecz Kultury Teatrem Polonia, w którym wyprodukował wiele spektakli teatralnych, między innymi: *Szczęśliwe dni*, *Boska!*, *Kobiety w sytuacji krytycznej*, *Romulus Wielki*, *Grube ryby*, *Kantata na cztery skrzydła*, *32 omdlenia*.

Sławomir

Piesterzeniewicz

Jeden z czołowych polskich iluzjonistów, znany pod pseudonimem artystycznym Arsène Lupin. Laureat wielu nagród, między innymi dwukrotnie zdobywca tytułu wicemistrza świata sztuki iluzji w kategorii „manipulacja” podczas światowych kongresów iluzjonistów FiSM w Lozannie (1982, 1991) oraz mistrza świata w kategorii „innowacje” podczas kongresu FiSM w Hadze (2003). Za swój wkład w rozwój światowej sztuki iluzji został uhonorowany tytułami: honorowego członka organizacji IBM (International Brotherhood of Magicians) oraz honorowego członka Rosyjskiego Stowarzyszenia Iluzjonistów. Jest jedynym Polakiem, który osiągnął takie sukcesy na polu sztuki iluzji.

W latach 1982-1991 był przewodniczącym Krajowego Klubu Iluzjonistów. W ramach działalności jako przewodniczący organizował międzynarodowe kongresy iluzjonistów oraz wprowadził klub w szereg FiSM.

Twórca serii programów telewizyjnych. Współpracował także z Teatrem Sabat Małgorzaty Potockiej, Teatrem Muzycznym w Łodzi, Kieleckim Centrum Kultury, Krakowskim Teatrem Sceną STU oraz łódzkim Teatrem Szwalnia, gdzie w 2012 roku – wraz ze swoim synem Filipem – współtworzył spektakl *Przypadek Piesterzeniewicza*.

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ
TEATRU POLONIA I OCH-TEATRU

Szanowni Państwo,

zwracamy się z propozycją dołączenia do Towarzystwa Przyjaciół Teatru Polonia i Och-Teatru, które powołaliśmy jesienią 2014 roku przy naszej Fundacji. Jego celem jest stworzenie nowej w Polsce tradycji współfinansowania przedsięwzięć artystycznych teatrów przez indywidualnych odbiorców.

Czerpiąc inspirację z popularnych za granicą wzorców, proponujemy Państwu wejście do grona Widzów, którzy wspierają teatr finansowo, tym samym stając się nie tylko entuzjastami sztuki, ale i jej mecenasami.

Przygotowaliśmy trzy modele wspierania Teatru Polonia i Och-Teatru, na każdym poziomie oferując rozmaite korzyści, od zniżek na bilety po zaproszenia na premiery i wsparcie indywidualnego opiekuna. Zapraszamy do zostania naszym Sympatykiem, Darczyńcą lub Mecenasem. Każdy z tych modeli związany jest z roczną opłatą, która przyczyni się do powstania kolejnych produkcji w naszych teatrach.

Serdecznie witamy w gronie Mecenasów: Panią Annę Stopkę, Panią Monikę Sjöholm, Państwa dr Ludmillę i dr. Michaela Bielickich, Państwa Renatę i Rafała Osieckich, Państwa Edytę Kurpiel-Placek i Adama Placka oraz Państwa Martynę i Grzegorza Daniłowiczów.

Dziękujemy Państwu za okazane wsparcie.

Jeżeli byliby Państwo zainteresowani szczegółami oraz sposobem dołączenia do Towarzystwa Przyjaciół, prosimy o kontakt drogą telefoniczną pod numerem +48 660 582 777 lub drogą mailową: towarzystwo@teatrpolonia.pl.

Twórzmy razem teatr, dla siebie i dla innych.

Z wyrazami szacunku,
Zespół Fundacji Krystyny Jandy Na Rzecz Kultury

Marka JANDA świętuje 3 lata

DZIĘKUJEMY NASZYM KLIENTKOM ZA ZAUFANIE!

Dla mnie jest to wszystko wielką niespodzianką. Zwyczajnie. Marka została wymyślona, powstała, nabrała charakteru, zdefiniowała się w opiniach i wyobraźni klientów, kobiet i mężczyzn, utrwaliła w świadomości. Produkty na początku były głównie testowane, oceniane, teraz są dodatkiem stałym do życia wielu ludzi, nowe rzeczy, nowe produkty, serie, są oczekiwane i nie tracą na zainteresowaniu.

Ja używam tych produktów od początku, mam swoje ulubione. Koło mnie w teatrze aktorki i aktorzy używają tych kremów, podkładów i widzę po co sięgają najczęściej. Doszło do tego, że znikają w takim tempie, że podejrzewamy, że je dodatkowo zjadają. Mówię to oczywiście z serdecznością, radością i żartem.

Pozdrawiam Krystyna Janda

Produkty dostępne w drogeriach **ROSSMANN** i na janda.pl

Multikino®

WIĘCEJ NIŻ KINO

PREMIERY FILMOWE | KONCERTY
OPERY | BALET | TEATR
VR | TRANSMISJE SPORTOWE

Multikino jest pierwszym operatorem, który w 1998 roku uruchomił w Polsce kino wieloe ekranowe. Od tego czasu wyznacza najwyższe standardy w budowie i prowadzeniu kin. Należy do Grupy VUE Entertainment – lidera na europejskim rynku kinowym. Multikino jest operatorem 32 kin w 27 miastach Polski z łączną liczbą 258 ekranów.

Multikino Złote Tarasy w Warszawie to najnowocześniejszy obiekt sieci. Posiada ekskluzywną Salę Premierową na 777 osób oraz największy w Europie ekran przystosowany do projekcji cyfrowej (prawie 300 m²). Ponadto działa w nim nowoczesna sala umożliwiająca oglądanie seansów w technologii VR (virtual reality) – Multikino VR by Samsung. Dzięki wyposażeniu sal kinowych w projektory BARCO i systemy do projekcji trójwymiarowej Dolby 3D Multikino znajduje się w gronie światowych liderów kinowej cyfryzacji.

Multikino to więcej niż kino. Oferuje zarówno największe i najbardziej oczekiwane premiery filmowe, jak i koncerty, maratony, transmisje sportowe, opery HD, „Kino Na Obcasach”, „Multibabykino” oraz wiele więcej. Od lat jest partnerem najważniejszych festiwali filmowych w Polsce, w tym Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni, Camerimage oraz Warszawskiego Festiwalu Filmowego.

 www.multikino.pl

 [/MultikinoPolska](https://www.facebook.com/MultikinoPolska)

 [/multikino_polska](https://www.instagram.com/multikino_polska)

PATRON MEDIALNY SPEKTAKLU

Pierwsze
Radio
Informacyjne

•

PRZED W /AN/ TRAKCIE NAD

•

zawsze blisko sztuki // amaristo.pl

Agencja Cateringowa / Bufet Teatru Polonia /
Galeria Przy Teatrze / Instytut Cafe & Bar / Och Cafe //

Doradca
prawny
teatrów:

Partner
premier:

A//.ARISTO

Mecenas
technologiczny
teatrów:

Konsultacje
merytoryczne:

Patroni medialni:

Wsparcie
promocyjne:

Partner
teleinformatyczny
teatrów:

Program
wydrukowano w:

Projekt
graficzny:

Kostiumy uszyto w pracowni **Macieja Kani**.

Scenografia powstała w pracowni **Ryszarda Bartłomieja Kłoska**.

Dziękujemy panu **Bartkowi Maciasowi** za wsparcie i panu **Piotrowi Kamińskiemu** za to, że zawsze możemy na niego liczyć.

Kasa i foyer teatru są wynajmowane od **m.st. Warszawy – Dzielnicy Śródmieście**.

PREZES FUNDACJI

Krystyna Janda

CZŁONKOWIE RADY FUNDACJI

Jerzy Karwowski, Janusz Jaworski,
Ernest Jędrzejewski, Marcin
Gędziowski

DYREKTOR TEATRU POLONIA I OCH-TEATRU

Marcin Pieszczyk

KONTROLER FINANSOWY

Aleksander Szafranski

ORGANIZACJA PRACY TEATRÓW

Barbara Bogucka, Joanna Różańska

ASYSTENT KRYSYNY JANDY

Maciej Łysakowski

KOORDYNACJA PRACY ARTYSTYCZNEJ

Alicja Przerazińska, Anna Popławska

KOMUNIKACJA, PR I MARKETING

Klaudyna Desperat, Agnieszka Kubaś

IMPRESARIAT

Iwona Gradkowska-Kosmala, Kamila
Mackiewicz, Marta Kloc

WYNAJMY

Anna Janda

BIURO OBSŁUGI WIDZA

Aleksandra Walasiak, Tomasz Harlejczyk

KASA BILETOWA

Aleksandra Walasiak, Piotr Bajcar,
Miroslaw Gajkowski, Tomasz
Harlejczyk, Cezary Margiela, Tomasz
Placheta

PRODUCENCI WYKONAWCZY/ INSPICJENCI

Magdalena Kłosińska, Alicja
Przerazińska, Ewa Ratkowska, Jan
Malawski, Rafał Rossa

KIEROWNICY TECHNICZNI

Małgorzata Domańska (Scenografia
i Kostiumy), Paweł Szymczyk (Światło
i Dźwięk), Tomasz Rusek (Scena)

OŚWIETLENIE, AKUSTYKA I MULTIMEDIA

Tatiana Czabańska, Agnieszka
Szczepanowska, Michał Cacko, Adam
Czaplicki, Radosław Grabski, Paweł
Nowicki, Rafał Piotrowski, Paweł
Szymczyk, Michał Tatar, Waldemar
Zatorski

OBSŁUGA SCENY

Piotr Bajcar, Jan Cudak, Łukasz Figa,
Tomasz Przystępny, Rafał Rossa,
Tomasz Rusek, Andrzej Solis,
Mikołaj Styczyński, Piotr Zwolak

FRYZJERZY/CHARAKTERYZATORZY

Anna Czerwińska, Katarzyna
Marciniak, Agnieszka Rębecka,
Wioletta Saliwon, Zuzanna Szostek,
Hubert Grabowski

GARDEROBIANE

Wiesława Kamińska, Ewa
Klimaszewska, Maria Pińkowska, Anna
Sokołowska

Dane teleadresowe

Teatr Polonia
ul. Marszałkowska 56
00-545 Warszawa
tel. 22 622 21 32

Kasy biletowe czynne: pon.-sob.
10:00-19:00, niedz. 12:00-19:00

bilety@teatrpolonia.pl oraz online
www.teatrpolonia.pl
bilety@ochteatr.com.pl oraz online
www.ochteatr.com.pl

TEATR POLONIA